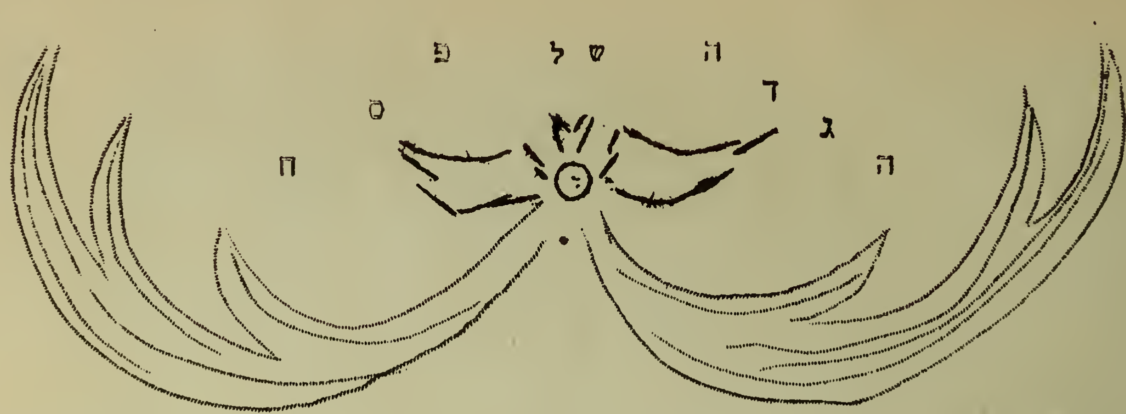
1963

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ - ישראל
הקבוץ המאוחד

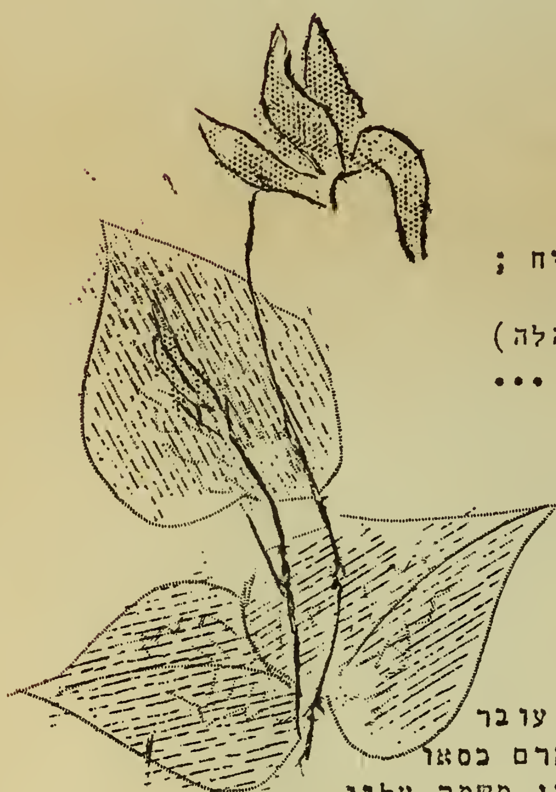
קבוצת הנוער-העובד   נוה - אור

החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון

הוא לכם לחדשי השנה

בחודש הראשון בארבעה עשר לחודש בין הערביים פסח : והיה
היום הזה לכם לזכרון וחגותם אותו לדורותיכם חקת עולם תחגוהו :
שמור את חודש האביב ועשית פסח :

הנה הסתיו עבר, הגשם חלף הלך לו,
הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע,
וקול התור נשמע בארצנו.
התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח ;

שירה : (מקהלה)
הנה הסתיו עבר ...

כתנות פסים לבש הגן
וכסות רקמה מדי דשאו
ומעיל תשבץ עטה כל עץ
ולכל עין הראה פלאו.
כל ציץ חודש לזמן חדש
יצא שוחק לקראת בואו
אך לפניהם שושן עובר
מלך עם כל הרם כסאו
יצא מבין משמר עליו
וישנה את בגדי כלאו
מי לא ישתה יינו עליו
האיש ההוא ישא חטאו.

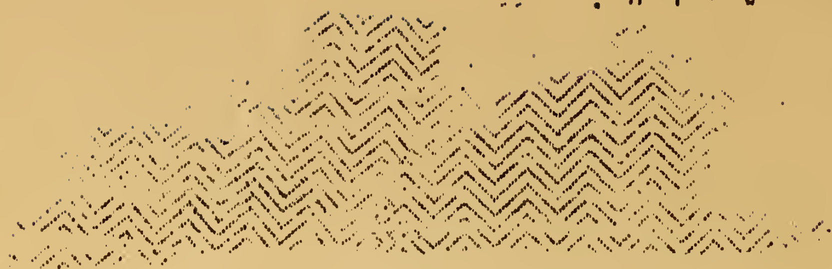
טל צוה שנה טובה ומעוטרת
פרי הארץ לגאון ולתפארת
עיר כסכה נותרת
שימה בידך עטרת, בטל.

טל ושובע מלאו אסמינו
הכעת תחדש ימינו
דור כערכך העמד שמינו
גן רוה שימנו, בטל.

טל נופף עלי ארץ ברוכה
ממגד שמים שבענו ברכה
להאיר מתוך חשכה
כנה אחריך משוכה, בטל.

טל בו תברך מזון
במשמננו אל יהי רזון
איומה אשר הסעת כצאן
אנא תפק רצון בטל.

שירה:

הא לחמא עניה די אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים. כל דיכפין-ייתי ויכל! כל
דצריך-ייתי ויפסח! השתא הכא-לשנה
הבאה בארעא דישראל! השתא עבדי -
לשנה הבאה בני חורין

שירה:
הא לחמא עניה...

מה נשתנה
הלילה הזה
מכל הלילות?

מה נשתנה לילה זה מלילות?
קשה שאלה זו, קשה היא ילד
נשאלו שאלות, נשכחו שאלות,
אך אלפים שנה שאלה זו נשאלת.
ועוברים האבות ועוברים הסבות,
ובאב חרישי מקמט את המצח,
כי כל מה שנשיב ונגיד בתשובות
שאלה זו תשאל עדי נצח.

מה נשתנה? הן הכל נשתנה
כבר אמרת בני השאלה שבפיך
לא עוד בתוגת זכרונות וקינה,
בשמחה, בשמחה יענך אביך
כי תשובה חדשה לאותה שאלה,
כי הארץ פתחה שעריה משער
למען יגיעו אל חוף גאולה
אחרוני גאולים מזקן ועד נער.

על כן לילה זה מלילות נשתנה
כי הוא ליל הלילות לעמנו
כי הפעם נחוג לא חרות נשנה
כי חרות חדשה שצמחה מדמנו
כי בבוא השוחט נטל הגדי,
את גדי התקוה, לשחטו על פי תער
לא בכדי דם בננו נשפך לא בכדי
כי ידעו להשיב מלחמה שער.

וגם זאת, לילה זה מלילות נשתנה
כי ערכה בו אומה חשבונה של נפש
כי בכח אותה השאלה הקטנה
בקע אור לבן, על אלפים שנות רפש.
נישא את האור אל נוה מבטחים
כי עיפנו מדם, כי כמהנו לנופש
למען ישבו אל שולחן הפסחים
כל שוחרי השלום והחופש.

ע ב ד י ם היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה : ואילו לא הוציא הקדוש-ברוך-הוא את אבותינו ממצרים , הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים : ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים :

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח :

ש י ר ה :
זכור את היום הזה ...

וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם, ויבן ערי מסכנות לפרעה, את פתום ואת רעמסס. וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ. ויקוצו מפני בני-ישראל. ויעבידו מצרים את בני-ישראל בפרך, וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, את כל עבודתם אשר עבדו אותם בפרך.

ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי.
ואומר לך בדמיך חיי.

ש י ר ה : (מקהלה)
וכאשר יענו אותו ...

לך בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם, כי עבדים הם - והם לא יבינו ; ואמרת אליהם כי אומללים הם - והם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ובורא לחצם - והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחוזק יד על כל ענים ועל כל לחצם - וגאלת אותם! ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד, ומקרב כל העם מסביב, אשר רע ומר להם, והיית לאב המון אדם ורב ולראש שבטיו ועשית מן התולעים - אדם, ומן האדם - עם, ומעפרות חול - ארץ.

בשעה שיצאו בני ישראל ממצרים למה היו דומים? ליונה שברחה מפני הנץ ובכנסה לנקיק סלע ומצאה שם נחש מקנן, אם תיכנס לפנים הרי הנחש ישוף בה, תחזור לאחוריה - הרי הנץ עומד בחוץ לתפסה. מה עשתה היונה? התחילה צווחת ומטפחת באגפיה, כדי שישמע לה בעל השובך ויבוא להצילה. כך היו ישראל דומים על הים: לירד לים לא היו יכולים, שעדיין לא נקרע להם הים; לחזור לאחוריהם לא היו יכולים, שכבר פרעה הקריב. מה עשו? "וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'" - מיד "ויושע ה' ביום ההוא".

ש י ר ה : (מקהלה)
היום אתם יוצאים בחודש האביב.

ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם וירדפו מצרים ויבואו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בוקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו : וישובו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים וכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד : ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים :

ש י ר ה :
אשירה לה' כי גאה גאה ...

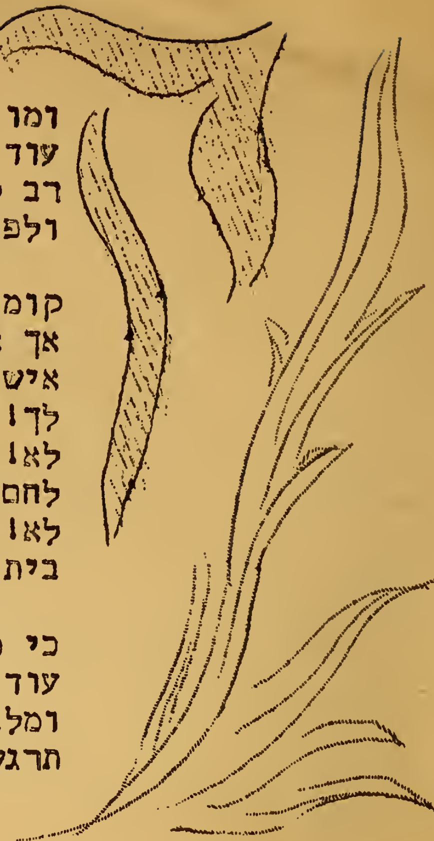
ויבכו בני ישראל ויאמרו מי מאכילנו בשר, זכרנו את הדגה אשר אכלנו בארץ מצרים : ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא וילונו על משה ועל אהרון כל בני ישראל ויאמרו אליהם כל העדה לו מתנו בארץ מצרים או במדבר הזה לו מתנו : ולמה ה' מביא אותנו אל הארץ הזאת לנפול בחרב נשינו וטפינו יהיו לבז, הלוא טוב לנו שוב מצרימה :

ומו תועי מדבר, צאו מתוך השממה
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.
רב לכם לנוע, לנוד בערבה -
ולפניכם פרושה דרך גדולה רחבה.

קומו איפוא נדיםו עזבו את השממהו
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממהו
איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר:
לךו היום אל ארץ חדשה אתה עובר!
לאו לא לחם קלוקל, שליו ודגן שמים,
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידיםו
לאו לא אהל תוהו ועליות שחקים
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!

כי מלבד המדבר תחת השמים,
עוד לאלוה עולם גדול רחב-ידים.
ומלבד יליל ישימון, דמי הציה,
תרגש תחת שמשו, ארץ יפה-פיהו

והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה, ארץ טובה, ארץ נחלי מים, עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר.
ארץ חטה ושעורה, וגפן ותאנה ורמון,
ארץ זית-שמן ודבש. ארץ אשר לא במסכנות
תאכל בה לחם. לא תחסר כל בה.

שירה:
ארץ זבת חלב ודבש ...

ועבדים היינו בכל דור ודור ובכל אתר ואתר נפוצים בין העמים במקים במחשכי הגלות, משועבדים יובלות על יובלות בכל קצות הארץ, לא ידענו מרגוע וחיינו תלויים לנו מנגד ונרא את הארץ אשר היא מתחת לרגלינו והנה היא ברזל, ואת השמים אשר לראשנו והנה הם נחושה. ונהי לצל זועה לכל עמי הארץ ונזעק אל אלהים מתוך מחילות השעבוד ומעל מוקדי האוטו-דה-פה ולא נענינו. ונשא בלבבו את זעם חרון ענותנו ואת תוחלת חזון תקומתנו מדור לדור.

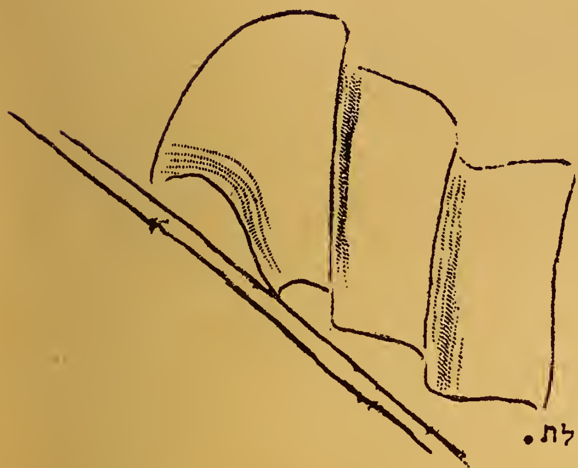

על דעת עיני שראו את השכול
ועמסו צעקות על לב, השחוח,
על דעת רחמי שהורוני למחול,
עד באו ימים שאימו מלסלוח,
בדרתי הנדר: לזכור את הכל
לזכור ודבר לא לשכוח.

דבר לא לשכוח עד דור עשירי
עד שוך עלבוני על כלם על כלהם,
עדי יוכלו כל שבטי מוסרי -
קונם, אם לריק יעבור ליל הזעם,
קונם, אם לבוקר אחזור לסורי
ומאום לא אלמד גם הפעם.

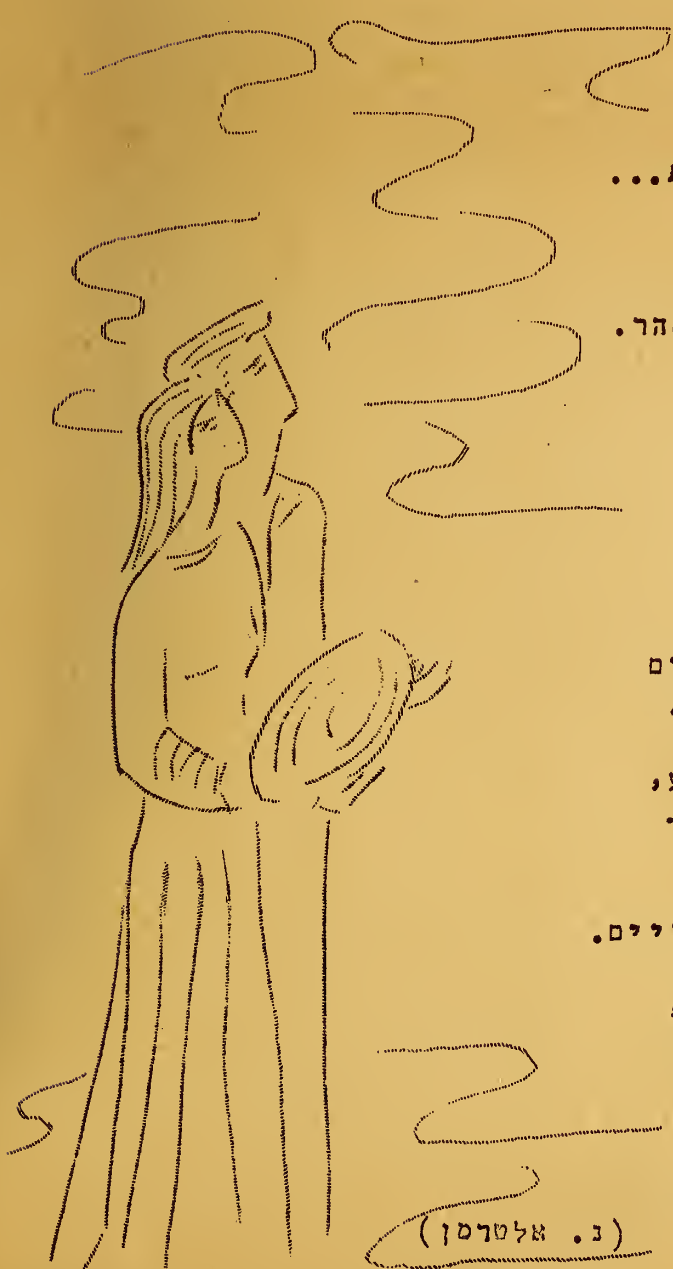
ש י ר ה :

מזרה ישראל יקבצנו. ושמרו כרועה עדרו.
עוד תטעי כרמים בהרי שומרון, נטעו כרמים וחללו.
(ירמיהו ל"א)

יצאנו לשנות את פני העולם, לשים קץ לשעבוד אדם באדם.
מתי נולדנו? - בשעה שנצוץ כבוד ראשון הוצת בלב העבד.
מתי הרימונו את הדגל?
בשעה שהסושפל הראשון
התקומם בגד משפילו.
נולדנו עם הנץ החמה של האדם המשוחרר.
בכל מערכות האנושות - שם היינו.
בכל שדה קטל של מדוכאים: בכל יציאת
מצרים של כל העמים וכל הדורות.
אנו לא נניף את הדגל עד בוא היום
והיה דגלנו לדגל החברה האנושית
המשוחררת, עד יקום האדם במלוא
קומתו ויתגלה לעין כל באור
הנצחים הצפון בו, כשדעתו רחבה
לבו טהור, ידיו נאמנות וחייו חפש
וצדק וכבוד כל האדם ראש פנה לחברה הנגאלת.

ש ב ע נ פ ו ל ו ש ב ע נ ק ו ם -
כ י ע מ נ ו ה צ ד ק ו ש ח ר ו ר ה א ד ם .

והארץ תשקוט, עין שמים אודמת.
תעמעם לאטה על גבולות עשנים.
ואמה תעמוד - קרועת לב אך נושמת...
לקבל את הנס
האחד. אין שני...

היא לטקס תכון. היא תקום למול סהר.
ועמדה טרם יום עוטה חג ואימה.
...אז מנגד יצאו
נערה ונער
ואט אט יצעדו הם אל מול האומה.

לובשי חול וחגור, וכבדי נעלים,
בנתיב יעלו הם
הלוך והחרש;
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום הפרך וליל קו האש.

עיפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים - -
דם השנים יגשו,
ועמדו בלי נוע,
ואין אות, אם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האומה, שטופת דמע וקסם,
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים,
יענו לה: אנחנו מגש-הכסף,
שעליו לך נתנה מדינת-היהודים.

כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי-צל
והשאר יסופר בתולדות ישראל.
(נ. אלטרמן)

ש י ר ה :
נבנה ארצנו ארץ ...

הנה ימים באים
ונגש חורש בקוצר·
ודורך ענבים במשך הזרע
והטיפו ההרים עסיס,

וכל הגבעות תתמוגגנה
ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו,
ונטעו כרמים ואכלו פרים

ונטעתים על אדמתם
ולא ינטשו עוד
מעל אדמתם.
(עמוס ט׳)

ש י ר ה :
ובנו בתים ...

שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה,
משאת נפש כל נפש וכמיהת כל חוזה,
שחלום איני חולם ודמיון איני הוזה -
שאמת המחזה.
שראיתי במו עיני בנפול הזרע ביזרעאל
מידי קומץ אלמונים מזי רעב
ובני בלי צל
והנה אלומתם תתרומם ותתגדל -
למדינת ישראל.

ט ק ס   ק צ י ר   ה ע מ ר /ניסן תשי"ז

יוצאים בתהלוכה למקום הטקס, כשבראש הולכים הקוצרים והרוקדים.

ש י ר ה (כל הקהל).

מה יפית האביב   הציצים יפרחו   מה יפית העולם   יך גלים ברוח
בשדה באחו   צהלת חיים סביב   ים דגן שטוח   ומאירים פני האגם
מה יפית האביב   מה יפית העולם
מה נעמת האביב   מה נעמת העולם

מה יפית בקר אור   יגמעו טל כסף
כל ענף כל עשב   ישתו טל יפיצו סר
מה יפית בקר אור
מה נעמת בקר אור

יחיד: שדותינו הבשילו, ברינו הצהיב
קום הקוצר וקצור!
השחז החרמש, הנף את היד
ושלח אל הקמה, אל תעצור!

מקהלה: כפפו את הגו
אלמו אלומות

יחיד: אספום אל הכר!

מקהלה: יחבוט איש הדיש
יזרה הזורה
הרוח יבור המוץ מן הבר.

ק ר י א ה

ויִדבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם -
כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם
את העמר ראשית קצירכם.

ה ק ה ל

עמר ראשית קצירנו, תרומת קודש לגאולת האדמה!

כ ר ו ז

ברוכים עלו וגשו בא הלום נושאי החרמשים!

- רקוד הקוצרים -

ק ר י א ה

ו א ת ה   ה ק ו צ ר !

בקצרך את קצירך הראשון שהוא הקציר השלישי
בשדותינו אלה, בעמק זה אשר לרגלי הר "הקאוקב", בשנה התשיעית למדינת ישראל
שלח משדותיך אלה תפילה להתגברות חילנו, לישוב פורח, לשפע כלכלי, למצהלות
ילדים ולהרבה הרבה זוגות.

משדות אלה שלוחה ברכת הבית לפיגלה שיתחזק במהרה וישוב לחיות
בתוכינו.

שלוחה גם ברכת " י י ש ר   כ ח " - לכל פזורינו באשר הם שם.

שירת הקציר

המאלמות
בוא בוא בא קוצר
הן רד היום
נסו צללים
שקעה כבר שמש בהרים
שמש בהרים

מקהלה: בא השמש בא בא
עת לקצור.

הקוצר: קמה זו ?
מקהלה: זו, זו !

הקוצר: מגל זה ?
מקהלה: זהו זה !

הקוצר: האקצור ?
מקהלה: קצור, קצור !

– רקוד שיר הקוצר (כפפו את הגו) –

– הקוצרים קוצרים מלווים בשירה –
לא! לא לחם קלוקל! שלו ודגן שמים –
לחם עבב תאכל, פרי עמל ידים!

– המאלמות הולכות אחרי הקוצרים ומאלמות אלומות – (חד חד מחרב)

כרוז
טכס קציר העמר אשר אנו מקימים השתא, קבלה היא מאבותינו עוד מימי קדם טרם גלינו מארצנו. באותם הימים הביאוהו ירושלימה לכוהנים. ואנו פודים אותו לגאולתנו.

מקבלי העמר: הננו פודים עמר זה בשם כל המשק לגאולת הקרקע להתאחזות ולא תשם הארץ והיתה לנו לצמיתות.

הבנים: מהו העמר בידך?

הבנות: ברכת האדמה והעמל
עמר תבואה חדשה.

הבנים: (בקבלם את העמר
פונים לקהל)
עמר תבואה חדשה!

הקהל: עמר תבואה חדשה!

הבנים: לשבע ולא לרזון!

הקהל: לשבע ולא לרזון!

הבנים: לברכה ולא לקללה!

הקהל: לברכה ולא לקללה!

הבנים: לחיים ולשלום!

הקהל: לחיים ולשלום!

הבנים: שנת תבואה חדשה!

הקהל: שנת תבואה חדשה!
שנת תבואה חדשה!
שנת תבואה חדשה!

כרוז
תם קציר העמר, הבה נצא במחול!

ר י ק ו ד